

Buletin de ISTORIA PRESEI

Director:
CONSTANTIN POENARU

ISSN 2359 – 778X

ISSN-L 2359 – 778X

Din sumar:

- **Congresul ARIP de la Galați – ecouri din presa românească**
- **Un mare publicist uitat: Constantin Daniilescu**
- **Publicații periodice necunoscute: „Flacăra”, 1932**
- **Un scriitor-gazetar “amăgit în afacere”**
- **Pompiliu Ionescu, ziarist buzoian căzut eroic în luptele pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei**

● Ziarul “Ardealul”, număr special de Paște, duminică 6 mai 1945 ●

Buletin de ISTORIA PRESEI

Publicație lunară a Centrului Român de Istorie a Presei,
primul institut particular de studii și cercetări, creat oficial la 24 ianuarie 2014

De vorbă cu Cititorii

● **Marian Petcu (București):** Atent și elegant, ca de obicei, ne-a mulțumit pentru nr.3 al BIP trimis de noi pe 26 martie. Era în drum spre Oradea, unde participa la o Comisie de Doctorat. Ne-a promis că va citi revista noastră imediat ce va ajunge înapoi acasă. Vă mulțumim, domnule Profesor!

● **Ion Soare (Rm.Vâlcea):** Pe 17 aprilie, în apropierea Sf.Paște, ne urează cele creștinesc cuvenite și ne trimite un scurt material, o schiță de articol despre *Un mare publicist uitat: Constantin Daniilescu*. Este readusă în atenție figura institutorului și animatorului cultural, dar și a fondatorului "revistei enciclopedice" *Naționalul Vâlclii*, care apare la Rm.Vâlcea între 1928-1937.

● **Iulian Boldea (Târgu Mureș):** Mulțumiri și felicitări de la distinsul universitar, care se arată tot mai activ în câmpul relațiilor interculturale și al teoriei literare. Nu uită însă nici domeniul larg de aplicație al Jurnalismului.

● **Anca Ionescu (București):** Este autoarea binecunoscutului roman *Instituția noastră cea de toate zilele* (2011), scriere alegorică și satirică despre Camera de Comerț și Industrie a României sub conducerea big boss-ului Mihail Vlasov, cel cercetat de DNA și arestat la domiciliu în prezent. Dar înainte de toate este o veche prietenă, partener de lungi discuții pro și contra, sprijin de nădejde al meu în vremuri grele. În această ultimă calitate, mă întreabă suficient de derutată de propunerile mele din BIP nr.3 ca să se îngrijoreze: *"Ce e cu tabăra de la Șirineasa? E la tine acasă, vreau să spun casa parintească? Ce e cu sacii plini cu ziare? Să nu-mi spui că sunt ai tăi! Oricum ideea mi se pare foarte interesantă. Sunt curioasă câte persoane vor da curs invitației."*

● **Petre Cichirdan (Rm. Vâlcea):** Alt vechi prieten, neobosit scriitor și publicist, "făcător" al atâtor reviste, este și mai uimit și mai neîncredător în viabilitatea proiectului meu personal cu "Tabăra de cercetare de la Șirineasa." Pentru toți cei care au solicitat lămuriri suplimentare în legătură cu acest

subiect, facem următoarele precizări: *Da, tabăra se va ține la casa mea de la Șirineasa, aflată lângă casa părinților mei. Iar zecile de saci de plastic sau de iută, ca și diversele cutii de carton depozitate în spații impropii sunt pline cu ziare și reviste achiziționate de subsemnatul de-a lungul a peste 40-50 de ani, documente care vor constitui – după identificare, inventariere și aranjare cronologică – Arhiva de Presă a Centrului Român de Istorie a Presei.*

Centrul Român de Istorie a Presei (C.R.I.P.) organizează la Arhiva sa de Presă de la Șirineasa, județul Vâlcea, o **tabără de cercetare** pentru studenți și elevi pe perioada vacanței de vară a acestora. Anul acesta sunt prevăzute 3 serii a câte 7 zile între 21 iulie-10 august. Pot fi găzduiți doar câte 2 persoane pe serie. Se asigură cazare și masă gratuite de către C.R.I.P., care la sfârșitul săptămânii de lucru oferă o vizită la Culelele de la Măldărești, Casa memorială I.G. Duca, Mănăstirea Horezu cu Biblioteca domnitorului Constantin Brâncoveanu, Mănăstirea Bistrița, unde se află Centrul de Studii Medievale și Premoderne. Cercetarea își propune să salveze câteva mii de publicații periodice românești, care riscă să se piardă din cauza condițiilor impropii de depozitare. E vorba de colecții întregi sau dispartate de reviste literare din perioada 1965-1989, dar și de ziare generaliste și reviste literare din anii 1990-2000, aflate în vrafuri în saci de plastic sau de iută. Se va proceda la identificarea și desprăfuirea lor, inventarierea și punerea în ordine cronologică, așezarea lor în mape de depozitare. Operațiunile arhivistice promit a fi adevărate investigații de detectiv, căci nu se știe ce se află în fiecare sac cu publicații, ce surprize pot apărea. Mai ales că printre publicațiile amintite sunt rătăcite și mai multe exemplare de reviste din perioada interbelică, ca și alte achiziții interesante din anticariat.

● **Maria Danilov (Chișinău):** Distinsa Doamnă de la Chișinău confirmă primirea BIP nr.3 și ne mulțumește frumos. Îi mulțumim și noi că are răbdarea să citească și modestul nostru "Buletin de Istoria Presei". O așteptăm cu o colaborare.

● **Viorel Frîncu (Buzău):** Pentru că nu a avut timp să mai scrie ceva din domeniul presei, fiind angrenat în elaborarea comunicării pt. Congresul de Istorie a Presei de la Galați, a trimis un material pt. BIP care a mai fost publicat în *Străjer în calea furtunilor*, revistă editată de Fundația “Mareșal Al. Averescu”, cu acordul său. Pentru că articolul poate interesa pe istoricii presei, îl republicăm în acest număr al BIP. Cât privește intenția sa de retragere de la manifestările ARIP, din motive pe care nu dorim să le arătăm acum, nu încurajăm pe nimeni să facă asemenea gesturi. Totodată, fiecare este liber să acționeze după cum dorește.

● **Alexandru Omeag (București):** Ieșit la pensie, și-a regăsit dragostea pentru meseria de ziarist, pe care în tinerețe încerca să o deprindă colaborând la revistele mele scrise de mână și scoase prin ultimele clase de liceu. Așa se face că prin 2008 Asociația cadrelor militare în rezervă și în retragere din Serviciul de Informații Externe l-a numit redactor-șef și l-a însărcinat să scoată, împreună cu alți foști colegi de activitate, revista *Periscop*. Acum e doar colaborator, așa cum e și la revistele *Lumea* sau *Vitralii*. La o întâlnire cu foștii colegi de liceu, Sandu mi-a promis un material incitant privitor la revistele scoase de serviciile speciale de informații din țara noastră de-a lungul timpului. Îl aștept.

● **Mona Crasnoșanu (Muzeul Presei “Sever Bocu” din Jimbolia):** Vă mulțumim pentru noul material trimis și îl publicăm în acest număr al revistei noastre, cu câteva mici modificări. Vă mulțumim, de asemenea, și pentru frumoasele fotografii făcute la deschiderea expoziției despre Fabrica de țiglă și cărămidă Bohn de acum 140 de ani. Poate ne faceți o prezentare a istoricului înființării Muzeului, ca și a colecțiilor de ziare și reviste existente aici.

● **Vali Corduneanu (Germania):** Cu îngăduință de la Vali, reproduc parte din mesajul primit de la amicul meu din Germania, din care aflăm cu ce se ocupă acum, cât și o promisiune de colaborare cu un articol despre Muzeul Presei de la Aachen (Internationales Zeitungsmuseum der Stadt): *“Imi cer scuze pentru întârzierea cu care vă răspund. Între timp am pregătit un articol pentru Magazin istoric și am început un curs de germană. Cursul este zilnic, câte 5 ore și va dura tot anul. Încă nu știu atâta germană pentru a face traduceri. Pentru texte mai scurte apelam la o profesoară din Jimbolia, când aveam nevoie. Oricum pagina cu publicațiile germane este extrem de interesantă. La Jimbolia există doar câteva numere de la una din reviste. Vreau să merg la Muzeul Presei din Aachen, probabil va fi asta în mai. Atunci o să pot să vă trimit un material. În legătură cu tabăra de la Șirineasa - dacă găsiți dublete vă rog să vă gândiți la muzeul din Jimbolia. Apropo, acolo sunt dublete de publicații interbelice pentru schimb. Eu am făcut câteva schimburi foarte reușite, două chiar cu dl Frîncu de la Buzău. Mult succes în tot ce faceți!”*

● **Mihăiță Enache (București):** A absolvit Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării din cadrul Universității “Spiru Haret” din București, e foto-reporter la *Opinia națională*, revista universității. A creat și administrează mai multe blog-uri și site-uri personale, a publicat nenumărate articole privind istoria militară și a transporturilor, e pasionat de reenactement, adică reconstituirea unor evenimente istorice, îndeosebi a bătăliilor în care sunt angajate trupe militare. Mă sună și-mi spune că a primit revista mea de la un amic, că are și el o revistă și un site intitulat redescoperaistoria.ro. Dorește să-mi posteze revista pe site-ul său și să-i scriu un articol special despre “Publicațiile germane editate în timpul ocupației României din 1916-1918”, despre care am tipărit în BIP nr.3 un scurt material. Sunt de acord, desigur.

● **Mioara Vergu-lordache**, directorul revistei *Opinia națională*, fostă colegă de facultate ziaristică, mă felicită pentru BIP și promite să scrie despre el.

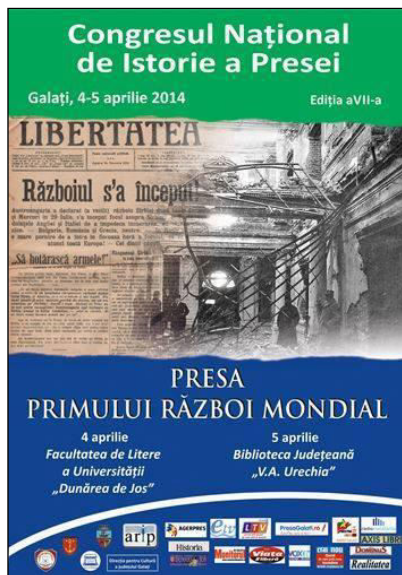
Către Cititori !

Vă așteptăm gândurile, opiniile, sugestiile, criticile și colaborările cu cea mai mare dragoste. Fiți alături de noi! Fiecare informație despre trecutul publicațiilor sau ziaristilor, al radio TV sau tipografiilor constituie încă un grăunte uriaș pus la temelia Istoriei Presei.

NU UITAȚI: Ne puteți citi zilnic și pe site-ul culturaarsmundi.ro.

Congresul ARIP de la Galați – ecouri din presa românească

Așa cum scriam în numărul anterior al BIP, interesul publicațiilor centrale, al posturilor de radio și TV, al presei românești în general față de Congresul Național de Istorie a Presei de la Galați din 4-6 aprilie 2014 a fost unul redus față de acest cel mai important eveniment al anului în domeniu. Din păcate, Uniunea Ziaristilor Profesioniști, ca și celelalte organizații și asociații gazetărești nu au o reuniune de breaslă asemănătoare, cu periodicitate anuală. Nici după încheierea lucrărilor Congresului nu au apărut relatări despre desfășurarea acestora, cu excepția câtorva notații scurte.

Astfel, *VoxTV regional* publică o știre scurtă pe site-ul propriu, în 6 aprilie a.c., privind începerea lucrărilor. La fel face și *ARIP – Asociația Muntenia* (președinte, Răduț Bîlbîie), pe pagina sa de Facebook. Agenția de presă *Infoapollonia* consemnează momentul la 6 aprilie. La 17 aprilie – *Radio Chișinău* a transmis o relatare că la Congres au participat conferențierele universitare Silvia Grossu și Maria Danilov. *Agenția Rador* a publicat și ea pe site-ul său principalele momente din prima zi a lucrărilor Congresului, însoțite de mai multe fotografii, din care reproducem și noi vreo două.

Cele mai multe dintre consemnări și mai substanțiale se află pe site-urile instituțiilor ortodoxe, și asta pentru că “manifestarea a debutat vineri, 4 aprilie a.c. în Catedrala arhiepiscopală printr-o slujbă de pomenire a eroilor neamului românesc, oficiată de un sobor de preoți și diaconi la care a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos” (www.edj.ro, 4 apr.2014). Pe www.trinitastv.ro s-a postat chiar o înregistrare video cu relatări despre Congres de 2,56 minute. Pot fi văzute imagini din sala “Mihai Eminescu” unde s-a desfășurat Congresul, apoi de la slujba de pomenire a morților din Primul Război Mondial la Catedrala Arhiepiscopiei Dunării de Jos, declarații ale Î.P.S. Cassian, arhiepiscopul Dunării de Jos, prof.univ.dr. Ilie Rad și lect.univ. Cătălin Negoită, de la Universitatea “Dunării de Jos”, ca și imagini cu cei șapte membri ai trupei “Tradiții militare” din București care au reconstituit, prin echipament militar și mișcări, o grupă de soldați de la 1916.

Au mai scris despre eveniment Cristina S. Carp, în *Viața liberă* din Galați, la 5 aprilie 2014, ca și ziaristul Ștefan Nemeșek, participant, în *Curierul Văii Jiului*, dar și pe un blog personal.

Am primit și vreo două relatări cu unele disfuncționalități întâmpinate de participanți, cu unele neînțelegeri, dar nu le vom publica. Acum ne interesează doar partea științifică a lucrărilor Congresului. De aceea, pentru a fi perfect obiectivi vom reproduce – în pagina următoare - articolul președintelui ARIP, Ilie Rad, din *Făclia* (Cluj-Napoca), din 14 aprilie 2014.

Al VII-lea Congres Național de Istorie a Presei

La început de aprilie 2014, la Galați a avut loc cel de-al VII-lea Congres Național de Istorie a Presei din România, eveniment organizat de Asociația Română de Istorie a Presei (ARIP), în colaborare cu Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați și cu Biblioteca Județeană “V.A. Urechia”, la care au participat 62 de cercetători (cadre didactice din învățământul universitar și preuniversitar, bibliotecari, arhiviști, cercetători la diverse institute de cercetare ale Academiei Române etc.). Tema acestui congres a fost Presa Primului Război Mondial.

Congresul a început la Catedrala Arhiepiscopală (a cărei piatră de temelie a fost așezată la 27 aprilie 1906 de prințul Ferdinand și Regina Maria, fiind sfințită în 1917, chiar în timpul luptelor de la Mărășești), cu o slujbă de pomenire a ostașilor români, căzuți în Primul Război Mondial, oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu ÎPS dr. Casian Crăciun, Arhiepiscopul Dunării de Jos.

Deschiderea propriu-zisă a congresului a avut loc în Aula Magna a Universității “Dunărea de Jos”, prin intonarea Imnului de stat al României, după care au rostit mesaje de salut: Marius Stan, primarul Municipiului Galați, Aurel Vlaicu, city managerul municipiului (al cărui bunic era văr cu “maistorașul” Aurel Vlaicu), Iuliana Constantinescu, subprefect al Județului Galați, Ilie Rad, președintele ARIP, lect.univ.dr. Cătălin Negoită, directorul Direcției pentru Cultură și Patrimoniu Național a Județului Galați, și prof.dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii Județene “V.A. Urechia” din Galați (ultimii doi fiind “sufletul” organizării acestui important eveniment științific).

După deschiderea oficială, participanții au asistat la un moment-surpriză: câțiva tineri, membri ai Asociației “Tradiția Militară” din București, au intrat în sală, în timp ce se intona cântecul *Treceți, batalioane române, Carpații!*, fiind îmbrăcați în

costume militare, cu arme și un steag din timpul Primului Război Mondial. Ei au prezentat jurământul militar din 1917 (“În numele lui Dumnezeu Atotputernicul eu, soldatul..., jur credință M. S. Regelui Ferdinand I, supunere legilor și îndatoririlor militare, în toate ocaziunile, în timp de pace, ca și în timp de război! Așa să-mi ajute Dumnezeu!”) și și-au descris drapelul și uniformele militare, reprezentând diferite arme. În cadrul festiv al evenimentului s-au acordat apoi câteva premii, obișnuite la congresele ARIP. Astfel, Premiul “Nicolae Sever Cârpenișan” a fost acordat lui Radu Macovei, pentru întreaga activitate jurnalistică. *Express TV*, prin redactorul-șef Ramona Hilohe, a acordat premiul “Între oglinzi paralele” jurnalistului Nicolae Melinescu, iar Biblioteca Județeană “V.A. Urechia” a conferit Premiul “Urechia” conf. univ. dr. Marian Petcu, de la Universitatea din București, în vreme ce Filiala ARIP din Republica Moldova a acordat, prin reprezentantul său, conf. univ. dr. Maria Danilov, de la Academia de Științe a Moldovei, o distincție pentru Aurelia Lăpușan, președintele Filialei Dobrogea a ARIP, cu ocazia împlinirii vârstei de 65 de ani. Președintele ARIP a mai conferit Diplomne de Onoare unor reprezentanți ai autorităților locale și organizatorilor principali ai evenimentului, precum și unor jurnaliști cunoscuți și oameni de cultură: Acad. Răzvan Theodorescu, Nicolae Melinescu, Vartan Arachelian și prof. univ. dr. Valeriu Râpeanu.

Premul Național “Valeriu Braniște”, instituit pentru a recompensa cercetările fundamentale în istoria presei, nu s-a acordat în acest an.

Cele 62 de lucrări înscrise la congres au fost prezentate în șase secțiuni.

Prima zi s-a încheiat cu o croazieră pe Dunăre, cu nava de croazieră Kaptan M, seara fiind agrementată de bucătăria locală tradițională și de doi soliști apreciați: Aurică Totolici (muzică populară) și Ioana Danciu (muzică ușoară).

A doua zi au avut loc adunarea generală ARIP, prezentarea filmului documentar *Lacrimi pe obrazul lumii*, având-o ca autoare pe dr. Dona Tudor, jurnalistă la TVR, lansări de cărți ale membrilor ARIP (peste 30 de titluri), punctul culminant al Congresului constituindu-l conferința domnului Acad. Răzvan Theodorescu, *De la “Televiziunea Liberă” la televiziunea normală. 1990-1992*, urmată de prezentarea (făcută de dr. Nicolae Melinescu) a volumului invitatului de onoare, *900 zile de manipulare* (Editura Tinerama, București, 1994).

Lucrările congresului vor fi publicate în volum, de către Editura Axis Libris a Bibliotecii Județene “V.A. Urechia”, precum și în *Revista română de istorie a presei*.

Pentru viitoarea ediție a Congresului ARIP au fost făcute cinci oferte, bordul ARIP optînd pentru Universitatea din Oradea.

Ilie Rad

UN MARE PUBLICIST UITAT: *CONSTANTIN DANIILESCU*

Posteritatea nu este întotdeauna dreaptă, așa cum se spune în mod obișnuit. O situație frecvent întâlnită (aproape tipică!) este aceea când, în timpul vieții, o personalitate sau alta a fost nu numai deosebit de activă, ci și apreciată la adevărata ei valoare, pentru ca după sfârșitul pământesc al acesteia, contemporanii săi (uneori, chiar foștii prieteni și colaboratori!) s-o neglijeze și – din cauze inexplicabile – să lase ceața uitării să se aștearnă peste dânsa. Un adevărat „caz” în acest sens, este cel al fostului învățător/institutor vâlcean CONSTANTIN DANIILESCU (născut în comuna Scundu – satul Blejani, la 29 ianuarie 1880, absolvent al Școlii Normale din București și Bârlad).

Mai întâi, se cuvine remarcat faptul că acest om discret, modest și harnic n-a avut familie (a se citi: „n-a avut timp să-și întemeieze o familie!”), fiindcă tot timpul și energiile și le-a dedicat - în principal - neobositei activități de dascăl, animator cultural și publicist, dar și celei de editor, cercetător, folclorist și traducător (din slavona românească!). Pentru a ne face o idee despre modestia și caracterul său, menționăm faptul că, deși a participat la Primul Război Mondial și a petrecut ani buni în prizonierat (1916-1924), n-a făcut niciodată caz de acest fapt. Printre alte realizări culturale de excepție, el a făcut parte – ca secretar și bibliotecar – din conducerea filialei Vâlcea a Ligii pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor, aducându-și o contribuție esențială la eficiența activității acesteia; o vreme, casa sa din Râmnicu-Vâlcea, strada Emil Avramescu nr. 1, a servit drept sediu al filialei; de numele său se leagă înființarea bibliotecii secției locale a Ligii, care va deveni, în scurt timp, bibliotecă publică¹.

În ianuarie 1928, împreună cu alții, a editat „**Naționalul Vâlcii**” – una dintre cele mai importante și longevive publicații vâlcene interbelice (a apărut până în decembrie 1937), scrisă în bună parte de el, ca director și redactor al ei. Așa cum menționează subtitlul acesteia, publicația era „Foaia Partidului Național din jud. Vâlcea”.

La început, apărea „o dată pe lună” (format 47/32 cm, 22/15 cm)²; din ianuarie 1936, publicația a fost subintitulată „*Revistă culturală enciclopedică*”. Tipărită la început la Tip. „Matei Basarab” din Râmnicu-Vâlcea, din decembrie 1930, revista va apărea la Tip. „**Gutenberg**” (aflată pe locul unde se înalță acum colțul nord-estic al hotelului „**Alutus**” din reședința județului Vâlcea).

În arhivele vâlcene există unul dintre cele mai importante fonduri arhivistice personale – acela care poartă numele *Constantin Daniilescu*. Manuscrisele păstrate de la donator mărturisesc și despre faptul că înalt-competentul institutor a fost printre primii cercetători vâlceni care a intenționat să alcătuiască o monografie a Râmnicului. Primul dosar din fondul arhivistic menționat cuprinde exclusiv fișe și documente referitoare la *Monografia orașului Râmnicu-Vâlcea*³. Careva dintre lucrătorii de arhive a corectat/adăugat, cu creionul, deasupra vocabulei *orașului*: „*Județului*”. A avut în vedere/ a fost impresionat, desigur, de anvergura cu care Daniilescu își pornise proiectul, de bibliografia pe care o studiasse, sau pe care o alcătuisse (chiar dacă nu cita, după normele bibliografice actuale); paginile alcătuite sunt fără trimiteri, după modelul lucrărilor de popularizare. Chiar și numai atât, manuscrisul se dovedește util prin mulțimea de informații pe care le

Un bănuț popular „S C I I N D I I I” din comuna Scundu, jud. Vâlcea, donez acest portret al meu, re-amintire, ca dăruire, unuia din colaboratorii la întemeierea ei și primul ei secretar-contabil în 1906-066. 1928 Anul 37. CONSTANTIN DANIILESCU

aduce, referitoare la Râmnicul cu care a fost contemporan și l-a slujit timp de o viață de om, informații și date dintre care multe nu au fost utilizate încă.

Personalitatea și activitatea lui Constantin Daniilescu își așteaptă încă exegetul meritat, mai ales că sursele documentare nu lipsesc.

1. *Enciclopedia județului Vâlcea*, vol. I – *Prezentare generală*, coord. Ion Soare, Râmnicu Vâlcea, Ed. Fortuna, 2010, p. 811.

2. Horia Nestorescu-Bălcești, *Bibliografia presei vâlcene*, în „*Studii vâlcene*”, Râmnicul Vâlcii, 1971, p. 133.

3. Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale, Fondul personal *Constantin Daniilescu*, dos. nr. 1 (*Monografia orașului Râmnicu-Vâlcea*), manuscris nenumărat.

Ion SOARE

UN SCRITOR – GAZETAR „AMĂGIT ÎN AFACERE”

■
Tudor Nedelcea

(Prefață la Vasile Tărățeanu, *Ihuzii și lanțuri*, Craiova, Scrisul Românesc, 2001)

În 1876, la numai 26 de ani, referindu-se la raptul Bucovinei din 1775 și la demnitatea domnitorului Grigorie Ghica III de a nu-și ceda prin „ultimatum” țara, pierzându-și capul pentru gestul său de autentic patriot, Eminescu scria: „Popor românesc, mari învățători îți dă ție această întâmplare! Dacă fiii tăi ar fi fost uniți totdeauna, atunci și pământul tău strămoșesc rămânea unul și nedespărțit. Dar veacuri de dezbinare neîntreruptă te-a adus la slăbiciune, te-au adus să-ți vezi rușinea cu ochii. Nu merge la mormintele domnilor tăi cu sămânța dezbinării în inimă, ci precum mergi și te împărtășești cu sângele Mântuitorului, astfel împărtășește-ți sufletul tău cu reamintirea trecutului; fără patimă și fără ură între fiii aceluiși pământ, care oricât de deosebiți ar fi în păreri, frați sunt, fiii aceleiași mame sunt” (*Curierul de Iași*, IX, nr. 109, 3 oct. 1876, p. 2).

„Dulcea Bucovină” eminesciană a fost râvnită de toate imperiile cu care a avut nenorocul a se învecina, iar glorificarea domnitorului demn Grigorie Ghica III („figură bărbătească”), „bărbat plin de dezinteresare închinând viața sa binelui public, simplu în obiceiuri, isteț la minte, cumpănit la vorbă, energic în fapte, acest bărbat care, dominând sub alte împrejurări decât acelea de slăbiciune a patriei sale, ar fi devenit o podoabă a veacurilor, nu un martir” (*Ibidem*), uneori prea apăsată, este făcută doar din tendința Poetului de a oferi compatrioților un exemplu de urmat, o pildă specifică Bibliei, că se poate și așa (cum a procedat domnitorul evocat), fără a mai da vina exclusiv pe factorii externi, condiții geo-politice etc. Însuși Eminescu precizează: „E drept că pentru crearea unui om mare trebuie conlucrarea a doi factori: unul este acela al împrejurărilor, al doilea este caracterul și inteligența persoanei istorice” (*Ibidem*).

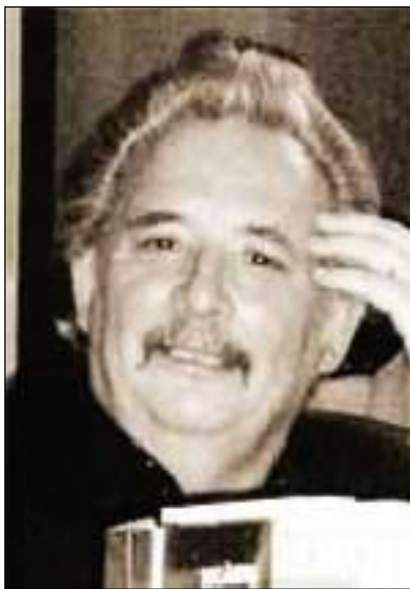
Ca altădată Eminescu (păstrând proporțiile), la peste un secol un alt scriitor și gazetar bucovinean, Vasile Tărățeanu, constată cu amărăciune că Bucovina sa este înstrăinată și înlăcrimată, apăsând pe aceeași pedală a luptei de unitate a românilor cel puțin în situațiile-limită ale istoriei. Vasile Tărățeanu este de profesie profesor și de vocație – poet. Dar, ca și Eminescu (și alți mari scriitori-gazetari), el îmbină inspirația poeziei cu realitatea dramatică a ținuturilor sale, stricându-se cu multă lume de rea-credință, rămânând, ca și ilustrul său înaintaș, „amăgit în afacere, căci am lucrat din convingere și cu speranță în consolidarea ideilor mele și un bun viitor”. Într-o scrisoare din 1882 către Veronica Micle, Eminescu își justifică absența timpului liber și mărturisea: „Tu trebuie să-ți închipuiești astăzi sub figura mea un om foarte obosit, de vreme ce sunt singur la negustoria asta de principii și peste aceasta bolnav care ar avea nevoie de cel puțin șase luni de repaus pentru a-și veni în fire. Ei bine, de șase ani aproape o duc într-o muncă zadarnică, de șase ori mă zbat ca într-un cerc vicios, în cercul acesta, care cu toate acestea e singurul adevărat; de șase ori n-am liniște, n-am repausul senin de care aș avea atât trebuință pentru ca să mai pot lucra și altceva decât politică”.

Fapte de repetiție, fapte de succesiune!? Autodescrierea gazetarului Eminescu se potrivește și bucovineanului Vasile Tărățeanu, dar și basarabeanului Nicolae Dabija, ambii dârji

cronicari ai vremurilor lor, conștienți de menirea și puterea cuvântului scris. Ambii scriitori-gazetari, ambii amăgiți „în afacere” tocmai pentru că „au lucrat din convingere și cu speranța în consolidarea ideilor mele și un bun viitor”. O spune Vasile Tărățeanu însuși: „Aș vrea să fiu numai scriitor, poet, pentru că am ce spune oamenilor și într-o oarecare măsură sunt în stare să-mi expun pe hârtie sentimentele. Însă timpul de întretăiere a epocilor, al cărui martori fericiți și nefericiți suntem, timpul ruinării și construirii concomitente mă silește (parcă numai pe mine?) să fiu nu numai scriitor, dar și politician. Aceasta nu e deloc ușor, pentru că politica, spre deosebire de munca scriitorului, în unele privințe este murdară, perfidă, în timp ce creația, în particular poezia, este cu totul altceva: zborul gândurilor, puritatea și sinceritatea sentimentelor, bunătate și înțelepciune”.

Vasile Tărățeanu s-a născut la 27 septembrie 1945, Ziua Înălțării Sfintei Cruci (pe stil vechi), în Sinăuții de Jos, localitate de frontieră, tăiată în două de granița impusă de Molotov-Ribbentrop. Azi, partea sa de sat aparține raionului Hliboca din regiunea Cernăuți, țara Ucraina. În 1775, austriecii au stabilit o satului de-a lungul pârâiașului numeau regățeni, cei de Sus, uneori istoria – mărturisește repulsia mea față de frontiere trecut prin inima satului, de inimile sătenilor de acolo, deci drame omeniești a generat ascunde drame, dar care a dat Voevidca, Al. Burlă, Ilie T. Zegrea, Vasile Levițchi, Visarion Puiu, are el însuși un sale, el a rămas în partea de sud inima satului, adică în Regat în nordul sârmei ghimpate, sovietizată), sperând că Țara îl celebrei Facultăți de Teologie

frontieră chiar prin inima Molnița. Sinăuțenii de Jos se bucovineni. „Iată cum se face Vasile Tărățeanu. De aici și în general. Cea din Sinăuți a atunci și mai departe, prin și prin inima mea. Câte această frontieră”. Un sat ce și alți scriitori: George Damaschin, D. Hrinciuc, Ilie Visarion Puiu. Ultimul, destin aparte. Frate al mamei a frontierei ce trecea prin (surorile mamei sale au rămas adică în Bucovina va ocroti. Absolvent al din Cernăuți, își susține, în

1938, licența cu teza: *Comunismul marxist față de învățătura creștină*. În loc de „magna cum laude”, 12 ani de pușcărie pentru autorul acestei teze și al romanului *Taina Gabrielei*.

Pe linie maternă, provine dintr-o familie înstărită, familia Puienilor; pe linie paternă, din oameni sărmani. Școala primară o începe în satul Roșa, iar studiile le definitivează în 1972, la Facultatea de Litere a Universității, secția „limba și literatura moldovenească”. Nu a profesat ca dascăl, consacându-se literaturii și publicisticii. Debutează în gazeta raională „Constructorul” în 1961, fiind încă elev. Editorial, debutează în 1981, cu volumul de versuri, cu alfabet chirilic, *Harpele ploii*, în editura „Carpați” din Ujgorod. Prima carte de grafie latină îi apare la Chișinău, *Teama de înstrăinare*. Alte volume de poezii: *Dreptul la neliniște* (1984), *Linia vieții* (1988), *Litanii din Țara de Sus* (1995), *Litanii* (1996), *Pământ în retragere* (1999). Debut editorial publicistic cu volumul de față, *Iluzii și lanțuri*.

După o carieră de 13 ani de redactor la ziarul oficial „Zorile Bucovinei”, 10 ani la emisiunea de radio în limba română a Postului de Radio Kiev, în 1990 devine fondator și redactor șef al ziarului *Plai românesc*, prima publicație din Ucraina, scrisă cu grafie latină și tipărită... la Chișinău. În al cincilea an de apariție, autoritățile locale îi intentează proces, pe care Vasile Tărățeanu îl câștigă... prin obligația de a părăsi redacția. Pe frontispiciul ziarului era o grafică, reprezentând un ochi care privește prin două fire de sârmă ghimpată. Refuzând să scoată

de pe frontispiciul ziarului acest simbol-ghimpe, spre a nu se desființa ziarul, Vasile Tărățeanu preferă demisia în locul demiterii, demnitatea în locul compromisului. Pus mereu pe „fondări”, creează alte publicații românești: *Curierul de Cernăuți*, *Arcașul* și *Ziarul Ligii Tineretului Român din Bucovina*, „Junimea”. Este membru al *Glasului Bucovinei*, membru fondator al Editurii „Alexandru cel Bun” din Cernăuți (condusă de acad. Alexandrina Cernov), redactor șef adjunct al revistei *Familia română* din Oradea, membru fondator și secretar al Societății pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu” din Cernăuți, membru al Uniunii Scriitorilor din fostul URSS, al Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România.

Colaborează la publicații din Ucraina, Basarabia, România, Iugoslavia, Albania, Suedia etc., deținătorul a peste zece premii literare, naționale și internaționale (Premiul „M. Eminescu” pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova; Premiul „Bacovia” pentru poezie al revistei „Ateneu”; Premiul „Virgil Tatomir” pentru publicistică al Societății Academice „Titu Maiorescu”; Marele Premiu al Editurii „Adrian Păunescu”, al Ziarului „Vreamea” și al Revistei „Totuși iubirea”, al revistei „România Mare”, Premiul „Nichita Stănescu” al Academiei Române; Marele Premiu pentru poezie „Sf. Gheorghe” al societății literar-artistice „Tibiscus” din Iugoslavia etc), precum și a unui impresionant număr de diplome și medalii (Diploma comemorativă „M. Eminescu” a Fundației Culturale Bucovina; Diploma și Medalia „M. Eminescu” a Președinției României, Diploma „Nichita Stănescu” a Societății Culturale „Memorial Nichita Stănescu” din Ploiești, fiind și cetățean de onoare al acestui oraș).

„Bolnav de România”, cum l-a caracterizat excelent Geo Tomozei, marcat de faptul că bucovinenii de nord sunt un „popor băștinaș deportat”, și are parte numai de „umbra spinului la ușa creștinului”, cum doinește Eminescu, Vasile Tărățeanu ia condeiul drept armă și gazetăria drept artilerie grea și pășește la luptă. Suferă că la Cernăuți nu mai există (existau până în 1940) Conservator, Teatru, Universitate în limba română, muzee, cele zece edituri și tipografii românești, consulat românesc. Și mai ales suferă că în Țară nu se cunosc doleanțele lor: absența presei și a cărții din România (nu au decât o carte pe cap de locuitor român), că Eminescu este considerat „un ucrainean renegat, născut dintr-o mamă galițiană și un tată ucrainean, care a renunțat la originea lui, s-a românizat și, prin toată creația sa, n-a făcut altceva decât să contribuie la românizarea ucrainenilor, iar pe teritoriul Ucrainei nu au ce căuta monumente ale dușmanilor”. Suferă și scrie că lui Ștefan cel Mare și Sfânt i se interzice ridicarea unui monument în Codrii Cosminului, unde a izbăvit o strălucită victorie, în 1497, fiind și el categorisit (la Universitate!?) „călăul Galiției și al Ucrainei care a urmărit să-i românizeze pe ucraineni”. Mai suferă că, la Cernăuți, s-a dat foc tricolorului românesc de către formația paramilitară „Tridentul”, că în revista ucraineană „Ceas” se scrie astfel: „Timpul așteptărilor că liderii români se vor conduce după rațiunea sănătoasă și nu vor cere statului ucrainean prea multe concesii trece, de aceea este necesar un baraj juridic (...). Se creează impresia că ei sunt grav bolnavi, iar boala lor se află în faze când este necesară o intervenție chirurgicală. Un astfel de chirurg trebuie să fie statul ucrainean și cu cât mai degrabă se va implica el în evoluția bolii, cu atât mai benefice vor fi rezultatele tratamentului pentru tot organismul, pentru toată Bucovina și Ucraina”. Suferă și pentru Ucraina, este, poate, singurul stat european care impune taxe vamale pentru donatorii de cărți, că în Ucraina există o lege privind minoritățile naționale în teorie, dar în practică e un basm frumos. Dar mai suferă și pentru ignoranța cosângenilor săi care se declară (din oportunism) sau sunt declarați „moldoveni”, alături de românii nord-bucovineni.

Vasile Tărățeanu suferă și nu tace. I s-a propus recompensă pentru tăcere, dar el nu este negustor de principii și yânzător de frate. Este, totuși, român. Și pentru asta a trebuit să plătească scump, foarte scump. În 1994, fiul său Marcel, de 24 de ani, student la Universitatea din Suceava, a murit în condiții misterioase. Era anul când Vasile Tărățeanu se judeca cu autoritățile ucrainene pentru păstrarea sârmei ghimpate din frontispiciul *Plaiului românesc*.

Nu cred să existe o durere mai mare ca un părinte să-și îngroape feciorul. Rana lui Vasile Tărățeanu sângerează pentru fiul său, dar „viața continuă, ce-i drept, sângerând”, cum mai are puterea să zică tatăl. Lupta pentru menținerea nestinsă a torței românismului continuă la Cernăuți, orașul care l-a școlit pe Eminescu și l-a tipărit pe Lucian Blaga cu *Poemele luminii*.

Cu toate însingurările și suferințele de care a avut parte, pentru Vasile Tărățeanu n-a dispărut niciodată speranța. Corifeii Școlii Ardelene au lansat ideile românismului, latinității și necesității unității tuturor românilor în condiții similare, tot într-un imperiu, într-o țară străină. Ideile au prins rod după mai bine de un secol. Astăzi suntem contemporani cu o Școală basarabeană și bucovineană de reală vocație, asemănătoare Școlii Ardelene. Membrii ei sunt deja nume consacrate: Grigore Vieru, Mihai Cimpoi, N. Dabija, Leonida Lari, D. Matcovschi, Valeriu Matei, Anatol Codru, V. Levițchi, Gh. Vodă, Ilie T. Zegrea etc. etc. Cum Planeta se grăbește, să sperăm, să comprimăm secolul de așteptare. Între aceștia, Vasile Tărățeanu, rănit și sângerând, pune degetul pe rană și grăbește, forțează viitorul și speranța, chiar dacă, de cele mai multe ori, deranjează prin aducerea în prim plan a realității, crude și surde, a ținuturilor sale, a drepturilor firești ale unei populații altădată majoritară în vatra sa strămoșească. Dar, cum zice (parcă azi?) Eminescu: „Nu vă prefaceți a vă supăra pe ceea ce zicem, supărați-vă mai bine pe ceea ce se întâmplă, pe realitate. Ceea ce se întâmplă în viața materială și morală e trist, nu icoana slabă pe care noi o dăm în scris despre această realitate (...). Realitatea aparține ordinii materiale a lucrurilor, unde totul e pipăit, capabil a fi măsurat. Oricât de crudă ar fi forma în care ne exprimăm impresia, ceea ce e mai crud și mai odios e realitatea însăși (...). A modifica această realitate, nu a parafraza vorbele noastre: iată ce-ați trebui să faceți” (*Timpul*, VIII, nr. 200, 12 sept. 1882, p. 1).

A venit vremea ca „românii uitați” să devină cel puțin „românii de lângă noi”, dacă nu pot, deocamdată, fi considerați, români înțerați.

Numere speciale de ziare pentru Paște

Există tradiția în presa românească, încă de la începuturile ei, ca ziarele să îmbrace cu anumite ocazii haine fastuoase, deosebite de restul zilelor. Sunt numere speciale, cu conținut adecvat, anume pregătite pentru marile sărbători naționale sau creștine. În acest număr al „Buletinului de Istoria Presei” vom prezenta două **numere de Paști** ale ziarelor *Timpul* și *Ardealul*. Chiar în pagina 1 a revistei noastre am publicat frontispiciul ziarului *Ardealul* din data de 6 mai 1945. Se văd și titlurile a două articole „tematice”, unul semnat de dr. Anton Ionel Mureșanu, intitulat „Cristos a înviat”, celălalt, legat de evenimentele în curs ale încheierii ostilităților pe fronturile celui De-al Doilea Război Mondial și intitulat cu speranța crescând în inimi „Pacea și Învierea”. O poezie, „Fiul Omului” de Constantin Cojan și o tabletă „Portretul lui Isus Hristos” completează sumarul săracios al sărbătorii Învierii Domnului, restul paginilor fierbinți de pe front, finaciare, ca și defilării de 8 zile de 1 Mai, ziua Muncii, toate celelalte sărbători

Al doilea ziar anticariat, este *Timpul*, aprilie 1943. Acesta are mult materiale (inclusiv desene și sărbătoririi Paștelui. „Învierea Domnului” și este Simionescu, președintele pe pagina întâi mai putem Crucii”, un reportaj „Pe (continuat în p.3) și un „Glas din cărțile sfinte, totdeauna”. În p.2 se publică „Viața și personalitatea lui Veniamin Costachi”, un „Psalm de război” de A.G. Delafântănele și Note de front „Paști 1942” de Șt.A. Cosma. În p.3 găsim materialul „De Paști la noi în sat (schiță din Avrămeștii Moldovei)”. În p.5 se publică câteva „Însemnări din carnetul de front al lui Radu Mareș” intitulat „În stepă [sovietică – n.n.] de Învierea Domnului”. Pagina 7 e toată pusă sub genericul „Timpul femeii” (În ajun de Paște, Masa de Paști, Oul de Paște), iar din p.8 nu lipsesc niște „Balade pascale” umoristice. Iată cum era presa de Paște de acum 70 de ani.

fiind afectate știrilor actualităților economice-ore din Capitală cu prilejul care va înlocui curând creștine. special, găsit tot într-un nr.2140 de duminică 25 mai multe pagini și fotografii) dedicate Editorialul se intitulează semnat de Prof. I. Academiei Române. Tot citi tableta „Martirii urmele Mântuitorului” fragment dintr-un Psalm – pentru azi, pentru un lung materiale despre

POMPILIU IONESCU, ZIARIST BUZOIAN CĂZUT EROIC ÎN LUPTELE PENTRU ELIBERAREA BASARABIEI ȘI BUCOVINEI

■
Viorel Frîncu

(Material preluat din revista *Străjer în calea furtunilor*,
an VI, nr. 14, decembrie 2013, cu acordul autorului).

La 2 iulie 1941, urma să se declanșeze Operațiunea „München”, care avea ca obiectiv recuperarea Basarabiei și Bucovinei, în care Divizia 5 Infanterie avea ca misiune ocuparea localităților Bălți și Dubosari. Pe 5 iulie Divizia 5 Infanterie, din Corpul 54 german, a trecut Prutul și a luat poziție pe flancul drept al acestuia, iar pe 8 iulie are o ciocnire cu cavaleria sovietică în zona Zgârdești-Mândrești. La ora 14.00, Regimentul 8 Infanterie, componentă a Diviziei 5, cucerește satul Zgârdești. Ofensiva pentru cucerirea Chișinăului începe la 13 iulie, dar, în ziua următoare, Divizia 5 Infanterie este puternic contraatacată de cavaleria sovietică în zona Mănăstirii Hirova. Regimentele 8 și 9 Infanterie rezistă contraatacului și, la ora 10.00, reia înaintarea spre Orhei. Pe 15 iulie, Diviziile 5 Infanterie română și 50 Infanterie germană resping ariegărzile sovietice și cuceresc orașul Orhei. A doua zi, Divizia 5 continuă înaintarea, spre est de la Orhei, ajungând pe aliniamentul Hârtopul Mic - Ianovăț - Buric, iar pe 17 iulie aceasta atinge malurile Nistrului. Pe 19 iulie, Divizia 5 Infanterie reușește să cucerească Movila Spânzuraților, unde fusese oprită în ziua precedentă, iar seara ajunge pe aliniamentul Coșernița - Boscana - Ohrancea.

După eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord, în zilele de 4-5 august, Divizia 5 Infanterie trece Nistrul. Din 18 august este în rezerva Armatei 4, în regiunea Egorovka, iar în perioada 19-22 august susține lupte între lacul Hadgibei și valea Svaiaia. Din 28 august se află în ofensivă pe direcția gara Vîgoda – Gorodekie, ajunge în zona Gniliakovo - Octiabri - Vajonii, unde se dau lupte grele, în drumul spre cucerirea orașului-port Odessa.

*

Acesta a fost itinerarul pe care l-a străbătut și ziaristul buzoian Pompiliu Ionescu, în calitate de sergent T.R., combatant în Regimentul 8 Infanterie, a cărui viață s-a curmat eroic în ziua de 28 august 1941.

Ziarist, absolvent al Facultății de Drept, Pompiliu Ionescu s-a născut la 29 noiembrie 1910, în Buzău. Jurist de formație, cu o cultură generală demnă de invidiat, Pompiliu Ionescu a fost atras de jurnalistică, colaborând la numeroase ziare locale - *Gând Nou*, *Curierul*, *Reporterul*, *Vremea nouă*, *Carnet literar*, *Vocea Buzăului*, *Cuvântul sanitarului*, fiind și corespondent zonal la *Curentul* lui Pamfil Șeicaru. Ca dovadă a unei rare conștiințiozități și posibilități profesionale, când încă nu împlinise 22 de ani, este cooptat, ca membru, în comitetul de conducere al Asociației Presei Buzoiene, înființată la 7 iunie 1932, alături de nume importante ale breslei, în următoarea componență: av. N. I. Dragomirescu, președinte, Petre M. Gheorghiu, directorul publicației *Reporterul*, secretar general; membri: avocații G. Pliniceanu, Alexandru Macedonescu și Traian Negoșanu, ziaristul George Podgoreanu, institutorul și ziaristul Dumitru Serbescu-Lopătari, publicistii Eugeniu Ștefănescu, Pompiliu Podgoreanu, Dem Iliescu, pictorul Mihai Bernea, Ștefan Revereanu-Revus, ziarist și director al Băncii Buzăului, M. Musculiu, corespondent la publicația *Argus*, Isac Holder, corespondent la *Dimineața*, Nicolae I. Draghini, corespondent la *Curentul*, Matei Ghimbășeanu, **Pompiliu Ionescu**, Ștefan Crăciun și Mircea Ducari, redactori la diferite publicații locale. În anul 1934, Pompiliu Ionescu este ales vicepreședinte al asociației.

La 20 decembrie 1935, fondează publicația *Grefa* - „Gazeta funcționarilor judecătorești”, cu nr. 7 „...din România” (38 de nr.), unde, în calitate de editor și director, pledează pentru „lupta pe toate căile legale pentru alinierea durerilor funcționarilor judecătorești”, iar în articolul titrat „Colegi de pretutindeni”

argumentează rolul apariției respectivei publicații: „Orice funcționar judecătoresc să aibă o gazetă care să-l înțeleagă, să-l asculte și să-i mulțumească”. Gazeta își va înceta apariția la 20 ianuarie 1938.

De la 1 septembrie 1935, George Pâslaru, unul din cei mai importanți ziariști ai Buzăului¹, îl cooptează, ca prim-redactor, în colectivul de redacție al publicației *Acțiunea Buzăului*, „Ziar de informație” (1 septembrie 1934 – 13 aprilie 1941).

La 30 martie 1941, la Buzău, apare *Crai nou*, „Gazetă săptămânală, informativ-cultural-economică”, „sub îngrijirea căminelor culturale” (36 nr. regul.). Director: Dem. Serbescu-Lopătari (cu nr. 4). Secretariatul de redacție este asigurat de av. George Em. Homoriceanu și colegul său de breaslă Pompiliu Ionescu. Aceasta va fi ultima publicație la care va mai colabora, fiindcă la 22 iunie 1941 Pompiliu Ionescu va fi mobilizat, cu gradul de sergent T.R., și repartizat în cadrul Regimentului 8 Infanterie, componentă a Diviziei 5 Infanterie².

De menționat faptul că, în parcursul Diviziei 5 Infanterie, pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord, a făcut parte și jurnalistul George Pâslaru, corespondent de război, cel care, după cucerirea orașului-port Odessa, va publica un volum de reportaje³, în care sunt relevate eroicele fapte de arme ale militarilor buzoieni în campania de pe Frontul Est.

În amintitul volum, George Pâslaru alocă un capitol distinct eroismului de care a dat dovadă sergentul T.R. Pompiliu Ionescu când, în timpul unui bombardament rusesc asupra tranșeelor românești, își salvează comandantul, sacrificându-se.

Pentru dramatismul scenei surprinse de George Pâslaru, privind fapta de eroism a jurnalistului buzoian, sergent T.R. Pompiliu Ionescu, redăm, în integritate, respectivul capitol:

“Când zorii scăpărau pe amnarul cerului, Divizia noastră release înaintarea. Toate regimentele de dorobanți trăiau din plin începutul celei mai crunte lupte ce aveau s-o dea pe pământul frânt al Basarabiei. Regimentul 8 Dorobanți, comandat de lt. col. Nițescu Ioan, se afla pe versantul nordic al unui deal, iar Batalionul II, comandat de maiorul Stroe, luase contact cu trupele bolșevice care se retrăgeau pe o nouă linie de rezistență. Pe la orele 10 dim. înaintarea dorobanților buzoieni fu, însă, oprită de un foc puternic de arme automate, aruncătoare și artilerie. Bolșevicii se întăriseră pe pozițiile de lângă Hârtopul Mare și acum căutau să oprească orice înaintare.

„În groapa asta, d-le căpitan”

Ascunși în gropi – săpate la iușeală – ai noștri așteptau încetinirea focului, dar nici gând. Bolșevicii trag fără încetare, fiind sprijiniți și de atacurile avioanelor de bombardament, sosite în valuri de 15-20, din sfert în sfert de oră.

Românii își dau seama că nu pot sta locului și pornesc la atac. Cerul era împânzit de dungi de foc și zgomotul exploziilor era înfricoșător. Gloanțele șuierau la fiecare pas, iar rândurile se răreau din ce în ce. Cu toate acestea, înaintarea buzoienilor din compania 7-a nu putea fi stăvilită.

Lângă comandantul său, sergentul T. R. Ionescu Pompiliu luptă din răspuțeri, trimițând ordine și directive de atac. La fiecare pas, el întâlnește o nouă explozie de obuz, care scormonește pământul. Era ora 12,30 și focul ucigător nu se sfârșise.

Sergentul Ionescu se întoarce de la un pluton, aflat într-un crâng la 35 metri. Nu avu însă timpul să raporteze nimic, căci o explozie îl obligă să se culce la pământ. Se mai târî puțin și, în sfârșit, își găsi comandantul, căpitanul Leoveanu. Îi comunică situația și rămâne alături de el. În acel

moment o șuerătură le prevesti sosirea unui nou obuz. Alături, o groapă. Sergentul privi imediat în jur și agitat se adresă căpitanului:

- „În groapa asta, domnule căpitan”. Sergentul, după ce constată cu repeziciune că în jur nu mai este altă groapă și pentru el, se aruncă deasupra căpitanului, în aceeași groapă. La trei metri, obuzul se sparse în bucăți. O schije găsi trupul sergentului Ionescu Pompiliu, jumătate afară din groapă și-i rupse coapsa stângă. O schije mică atinse ușor și pe căpitan în spate. Rănit grav, sergentul nu mai putu spune decât atât:

- „M-a rănit, domnule căpitan” – și căzu în nesimțire. Sub el, o baltă de sânge. Rana era destul de mare.”

Fu ridicat de brancardieri, pansat și la ora 3 noaptea transportat la ambulanță. Era prea târziu, însă. După câteva ore de chinuri, muri pe drum. El se purtase vitejește, salvând viața căpitanului său, dar jertfindu-și-o pe a lui, în lupta sfântă a reîntregirii⁴.

Din păcate, nicio sursă istorică nu a oferit o informație sigură, încă, privind locul unde odihnește pentru eternitate trupul eroului buzoian.

„Vocea Buzăului”, din 31 august 1941, anunță moartea eroică a serg. T.R. Pompiliu Ionescu, vicepreședinte al Asociației Presei Buzoiene, la vârsta de 31 ani, în luptele pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei, iar la împlinirea a șase luni de la decesul jurnalistului, aceeași publicație marchează evenimentul printr-un articol semnat de Gh. Negoită - „Un erou al războiului: serg. T.R. Ionescu Pompiliu” (an XVII, nr. 26, p. 3) și, în numărul următor, de Emil Budălănescu, sub titlul „Încă unul bun s-a dus”, din care extragem un fragment: „Numele acesta este îndeobște cunoscut buzoienilor din articolele pe care, de vreo 15 ani încoace, le-a scris în presa locală. Dovada unei rari conștiințiozități și posibilități profesionale, el nu apărea decât pentru a pune la punct o nedreptate sau a discuta o problemă de ordin general. Era posesorul unui ascuțit spirit critic și, ca orice om care spune adevărul, reușise să-și creeze în jur – din partea acelor care ascultă, mai curând, o șoaptă de lingușire, decât un sfat cinstit -, o atmosferă de antipatie. Totuși se impusese în fața tuturor celor obiectivi și drepti prin nervul accentelor sale, prin sinceritatea de gândire, prin incisivitatea stilului. Avea și foarte mulți prieteni adevărați, cum era în viața de toate zilele: dârz, înfruntând cu fruntea sus obstacolele puse în cale-i de cei mai puternici, cu care se lua neînfricat de piept, tot astfel era în scris. Odată mai mult, se dovedise că stilul era omul, condeiul-inima. Ziarele buzoiene și-l luaseră printre colaboratori, fiind în fruntea lor totdeauna. Numai împrejurările grele prin care trecem îi privaseră pe cititori, în ultimul timp, de a lua contact cu scrisul lui și a se convinge de afirmațiile de mai sus.

El a scris însă pe meleagurile basarabene pagina ultimului său articol: **Dragostea jertfelnică de țară.** L-a scris cu sânge - sângele său pur, care nu are nimic cu florile de stil ale eroilor de cancelarie - identificându-se, încă odată și pentru ultima oară, cu propria lui viață.

Moartea, în asemenea condiții, nu mai apare inutilă și amară. Ea deschide larg copertele viitoarei epopei românești, pe care veacuri de-a-rândul, de-acum înainte, generații de generații, o vor învăța⁵.

Pierderile suferite de militarii buzoieni din unitățile componente ale Diviziei 5 Infanterie, pe Frontul de Est, au emoționat opinia publică, lansându-se nenumărate propuneri pentru omagierea celor căzuți pentru eliberarea provinciilor istorice românești - Bucovina de Nord și Basarabia.

Astfel, în numărul festiv, de Crăciun, al ziarului „Vocea Buzăului” (nr. 40, joi 25 octombrie 1941) se anunța înființarea, de către col. Aurel Gheorghiu, comandantul Regimentului 8 Dorobanți, a unei săli de tradiții, în care s-au expus drapele sovietice cucerite de la inamic, piese de armament și muniție capturate; imagini cu *ravagiile comuniste în teritoriile românești*, fotografii ale foștilor comandanți și altele legate de istoria unității, *obiecte și relicve ale ofițerilor și ostașilor morți pentru patrie*, documente referitoare la faptele de arme ale celor căzuți în război, cu descrierea faptelor de arme ale acestora⁶. Oare eroul buzoian, jurnalistul și sergentul T.R. Pompiliu Ionescu și-o fi fost găsit locul în această sală de tradiție a Regimentului 8?

Evident, inaugurarea sălii de tradiții a regimentului a fost un gest reparatoriu pentru cei care nu s-au mai întors vreodată acasă și care și-au dormit somnul de veci prin cimitirile știute și neștiute, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, luptând pentru reîntregirea fruntariilor țării.

¹ Viorel Frîncu, *George Pâslaru - Reporter de război pe Frontul de Est*, în volumul *Consemnări publicistice. Articole, comunicări, studii*, Editura Editgraph, Buzău, 2012, p. 92-103.

² Viorel Frîncu, *Istoria presei buzoiene și rămnicene în date (1838-2008)*, Editura Editgraph, Buzău, 2009, p.275.

³ George Gh. Pâslaru, *Drumuri de sânge. De la Prut, la Odessa*, Ediția I, Editura Acțiunea Buzăului, Buzău, 1941.

⁴ George Gh. Pâslaru, *Op. cit.*, *Capitolul Căzuți pe drumul biruinței - Sergenți și plutonieri au purtat cu bărbăție stindardul românesc, peste uragane de moarte și sânge, jertfindu-se pentru Patrie*, Ediția a II-a, Editura Muguri, București, 1942, p. 25-26.

⁵ Emil Budălănescu, *Încă unul bun s-a dus*, în „Vocea Buzăului”, an XVII, nr. 27, p. 2.

⁶ Valeriu Nicolescu, *File de cronică - o istorie a Buzăului în date*, Editura Editgraph, Buzău, 2008, p. 291.

Începând cu acest număr vom publica datele de naștere ale cercetătorilor cu preocupări în domeniul Istoriei Presei din luna următoare, pentru a da posibilitatea celor interesați să îi felicite la timpul potrivit pe cei aniversați.

- **4 mai 1951:** *Constantin Poenaru*, ziarist, istoric al culturii și al presei, de la 24 ianuarie 2014, director al Centrului Român de Istoria Presei și al publicației acestuia *Buletin de Istoria Presei*. A participat cu comunicări la Congresele Naționale de Istorie a Presei de la Iași (2009), Pitești (2010), Constanța (2011) și București (2013).
- **5 mai 1952:** *Ilie Zanfir*, publicist și director al Bibliotecii Județene "V.A. Urechia" din Galați, ale cărei reviste proprii- *Asociația* și *AXIS LIBRI* – le conduce. Doctor în Jurnalism al Universității de Stat din Chișinău, membru al ARIP.
- **20 mai 1960:** *Odette Arhip*, prof.univ. la Universitatea "Petre Andrei" din Iași, autoare a nouă volume publicate la edituri recunoscute oficial, ca și a peste 90 de articole, studii și comunicări prezentate la manifestări științifice naționale și internaționale, membră a Asociației Internaționale a Romaniștilor, a AFCOM și ARIP.
- **25 mai 1965:** *Szabo Lucian-Vasile*, cadru didactic asociat la Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării, specializarea Jurnalism, din cadrul Universității de Vest din Timișoara, redactor-șef, redactor-șef adjunct, secretar general de redacție și șef de secție la publicațiile *Timișoara*, *Agenda zilei*, *Agenda* și *Helion*. Realizator, din 2006, al publicației *Biblioteca Nova*, buletin științific de critică, teorie și istorie a literaturii science fiction. Bogată activitate publicistică și editorială, între volume: *Libertate și comunicare în lumea presei*, 1999; *Jurnaliști, eroi, teroriști*, 2009; *Mass-media, represiune și libertate* (coordonator), 2010; *Capcane ale comunicării. Putere și... puteri în mass-media*, 2011. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, al ARIP, fondator al Societății Timișoara, vicepreședinte al Asociației Române a Cluburilor și Autorilor de Literatură Science Fiction.
- **29 mai 1982:** *Delia Duminică*, doctor în Filologie (2012), cu teza „Tudor Teodorescu-Braniște – publicist și scriitor”, cadru didactic la Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea din Pitești, specializarea Jurnalism.

Gib I. Mihăescu - gazetarul

La 23 aprilie s-au împlinit 120 de ani de la nașterea marelui nuvelist și romancier Gib. I. Mihăescu, născut în anul 1894 în Drăgășanii Vâlcii și mort, după numai 41 de ani de viață și de scris, la 19 octombrie 1935 în spitalul Corpului de gardieni publici, din București. Ca romancier, consideră G. Călinescu în monumentală sa *Istorie a literaturii române de la origini până în prezent*, ediția princeps din 1941, „opera sa stângace nu rezistă unui examen sever, ajutat de timp.” Cât privește nuvelele sale, „divinul critic” crede că acestea „aduc o atmosferă adesea dezgustătoare, de vulgaritate, priapism și halucinație și par opera unui febricitant”, cuprinzând tot felul de „sinistrități”. În fața acestui „diagnostic literar” atât de dur și tranșant, generațiile următoare de cititori, inclusiv cele de astăzi, reacționează în mod contrar și sunt tot mai atrase de opera acestui scriitor.

Mai puțin cunoscută este activitatea publicistică a lui Gib. I. Mihăescu, chiar dacă aceasta este destul de consistentă și se întinde pe o perioadă de peste cincisprezece ani. În toamna anului 1920 părăsește redacția ziarului *Țara noastră* din București, unde a îndeplinit diverse sarcini tehnice, dar fără a-și pune semnătura pe vreun articol, și pleacă la Cluj, chemat de Cezar Petrescu, împreună cu care și alături de alți scriitori pune la cale apariția revistei *Gândirea*, care va avea un rol covârșitor în presa literară românească de după Primul Război Mondial. Aici va tipări vreo nouă schițe și povestiri, precum și zeci de cronicile literare și articole pe diverse teme de cultură.

În tot acest timp, va colabora intens și la alte publicații care apăreau la Cluj: *Voința*, *Cuvântul*, *Înfrățirea* și *Gazeta Ardealului*, unde îi apar îndeosebi cronicile literare și teatrale.

După 1930, odată cu stabilirea sa în București și în paralel cu activitatea sa ca angajat al Direcției Presei din Ministerul Afacerilor Străine, va publica sute de articole în ziarele *Curentul* (1930-1932) condus de Pamfil Șeicaru, unde îi vor apărea vreo 65 de articole, *Calendarul* (1932-1933), în care semnează peste 350 de articole, *Cronicarul* și *Cuvântul*. Este unul dintre cei mai activi și mai avizați critici de film ai vremii.

Născut la 4 mai 1951, la Mociu, jud. Cluj. Studii liceale la Rm. Vâlcea. Absolvent al Facultății de Ziaristică (1976, lucrarea de diplomă *“Contribuții la definirea regimului juridic al presei române de la începuturi până la 1944”*) și al Facultății de Limbi Străine (1993, franceză-română). Curs postuniversitar de Drept internațional umanitar la Facultatea de Drept a Universității București (1994, lucrarea de diplomă *“Statutul ziaristilor în zonele de conflict armat”*), unde va preda ca profesor asociat între 1994-2004. Stagiul de perfecționare la Institutul Internațional de Drept Umanitar de la San Remo (Italia).

Activitatea profesională: fotoreporter și redactor la ziarul *Orizont* din Rm.Vâlcea (1971-1977), realizator de programe la Studioul de Radioficare Rm. Vâlcea (1977-1979), traducător tehnic (portugheză, spaniolă, franceză) la Institutul de Cercetare Științifică “Faur” din București (1979-1987), instructor tipărituri și apoi secretar general la Consiliul Național al Societății Române de Cruce Roșie (1987-1992), director executiv al Asociației Române de Drept Umanitar (1992-1995) și redactor-șef al *Revistei române de drept umanitar*, din 1995 – consilier la Curtea Constituțională, membru în colectivul de redacție al *Buletinului Curții Constituționale*, îngrijitor al unor lucrări de jurisdicție constituțională.

Activitate publicistică (articole, note, interviuri, anchete, reportaje) la ziarul *Orizont* din Rm. Vâlcea, *Informația Bucureștiului*, *Rebus*, *Scânteia*, *Scânteia tineretului*, *Ora*, *Info-Puls* (publicist și membru în colegiul editor din 2005), *Cultura vâlceană* (redactor din 2008), *Forum V*, *Seniorii*, *Opinia națională*, *Radio București* și *Radio Craiova*. Între 1964-1971, redactor și editor de reviste manuscrise clandestine: *Balenele*, *Universul*, *Dacia*, *Cotidianul* etc., pentru care a fost anchetat de Securitate. Redactor al revistei școlare *File vâlcene*. Colaborări la reviste literare: *Luceafărul*, *Vatra*, *Ramuri*, *Astra*, *Îndrumătorul cultural*, *Povestea vorbei*, *Ocean*, *Telehaz*, *Țânțarul*, *Semn*, *Revista română* etc. Traducător autorizat (portugheză, spaniolă, franceză, italiană), redactor de carte și consilier editorial atestat de Ministerul Culturii.

Co-autor, co-editor, traducător și îngrijitor al mai multor lucrări colective: *La protection des biens culturels en Roumanie*, București (1994), *Dreptul internațional umanitar la începutul secolului XXI* (autor al cap.VIII – Statutul ziaristilor în conflictele umanitare), București (2003), *Jurisprudența Curții Constituționale și Convenția europeană a drepturilor omului (1994-2003)*, 2 vol.+CD, București (manager de proiect, 2005). Autor de prefețe, prezent în diverse antologii literare, a publicat numeroase traduceri în diverse reviste. A îngrijit (în colab.) și a postfațat ediția Leca Morariu, *Opere*, vol. III *Jurnal vâlcean (1944-1948)*, Ed. TipoMoldova, Iași, 2012. Colaborator la proiectul *Istoria presei din România în date*, coordonat de Marian Petcu, 2012.

Autor a peste 50 de articole și studii de istoria și teoria presei, de istorie literară și culturală, apărute în *Presa noastră*, *Revista română de drept umanitar*, *Studii vâlcene*, *Povestea vorbei*, *Info-Puls*, *Cultura vâlceană* și alte publicații.

Membru al Uniunii Ziaristilor din România și al Organizației Internaționale a Ziaristilor, iar după 1989 – al Societății Ziaristilor Români și al Federației Internaționale a Ziaristilor, precum și al Uniunii Ziaristilor Profesioniști și al Asociației Române de Istorie a Presei (până în 2013).

Decorat cu Ordinul național Pentru Merit în grad de Cavaler (2004) pentru activitatea desfășurată ca redactor la *Revista română de drept umanitar*.

Referințe critice. In volume: Petre Petria, *Pagini din istoria presei scrise vâlcene*, 2002; *Cincisprezece ani în slujba oamenilor*, editor: Ionel Cloșcă, 2005; *Enciclopedia Județului Vâlcea*, coordonator: Ion Soare, vol.I, 2010; Ion. N. Oprea, *Români așa cum sunt*, 2011; Petre Cichirdan, *Interferența artelor. Critice, Literatură*, 2011. (Adriana Solovei)

Publicații periodice necunoscute: “Flacăra”, 1932

■
Constantin POENARU
■

Arhiva Personală de Periodice (APP), care va constitui nucleul viitoarei **Biblioteci documentare a Centrului Român de Istoria Presei (CRIP)**, se îmbogățește zilnic cu noi și noi publicații - ziare și reviste. Acestea sunt procurate atât din anticariate, cât și din diverse colecții particulare, contra cost, cheltuielile – deloc de neglijat pentru un buget limitat cum este cel al unui salariat la Stat - fiind suportate de către subsemnatul, unic fondator, proprietar și finanțator al APP, al CRIP și al “Buletinului de Istoria Presei”.

Am mai scris în paginile acestui Buletin că în vasta mea Arhivă de periodice de la țară, de la Șirineasa-Vâlcea, se află numeroase publicații **puțin cunoscute sau chiar necunoscute cercetătorilor istoriei presei**, universitari sau din afara sistemului. Sunt titluri de ziare și reviste care nu se regăsesc inventariate în cele cinci volume de *Publicații periodice românești* editate de Academia Română până acum și acoperind perioada 1820-1935. Sunt însă și publicații apărute după 1935 și chiar după 1989 pe care *Catalogul colectiv românesc RoLiNest* nu le menționează că ar exista în colecțiile marilor biblioteci centrale universitare din București, Iași, Cluj, Timișoara sau Sibiu și Suceava, dar nici în colecțiile Bibliotecii Naționale a României sau ale Bibliotecii Academiei Române.

Începem astăzi un serial de prezentări de astfel de publicații periodice (ziare și reviste), considerate de noi *necunoscute majorității istoricilor presei, ca și publicului larg*, pentru că nu se găsesc în marile biblioteci ale țării și nu sunt incluse nici măcar în uriașa Enciclopedie cronologică privind *Istoria jurnalismului din România în date*, volum masiv de 1414 pagini recenzând presa de la 1731 și până în 2011, coordonat de Marian Petcu și apărut la Editura Polirom din Iași, în 2012.

Menționez că mă aflu printre cei 120 de “contributori” care au colaborat la alcătuirea *Istoriei* amintite mai sus, furnizând date despre “Presa din județul Vâlcea”, și mă simt solidar cu întreg colectivul de co-autori, atât la succesul realizării unei astfel de opere de pionierat în țara noastră, cât și la multele lipsuri și erori de documentare, informare și redactare. Era (aproape) inevitabil ca la vehicularea unui asemenea volum impresionant de date și informații (peste 18.000 titluri de publicații periodice, radiouri, televiziuni, agenții de presă, precum și 33.500 de jurnaliști și publiciști) să nu se uite pe dinafară sau să fie ignorate de către unii “contributori” (mai ales din zona Bucureștiului) **o mulțime de instituții și oameni de presă**. Aceasta a provocat, firească, unele observații și luări de atitudine critice.

Ne-am bucura dacă semnalările noastre și ale altora din paginile “Buletinului de Istoria Presei” cu privire la existența și altor publicații periodice decât cele cunoscute din circuitul informațional public (biblioteci, istorii de presă, cataloage specializate) vor putea contribui la completarea ediției a II-a, revizuite, a *Enciclopediei cronologice a presei din România*.

Flacăra. Organ de luptă muncitorească. Nr.1, 18 iulie 1932, 4 pagini, bilunar, format 62 x 44 cm, lei 3 exemplarul. Are ca motto în dreapta frontispiciului, sus, cuvintele lui K. Marx "Proletari din toate țările, uniți-vă", luate din "Manifestul Partidului Comunist" scris împreună cu Fr. Engels și publicat în 1848. Ele constituie una din faimoasele lozinci de luptă ale socialismului, care apărea inscripționată și pe panglicile roșii ale Steimei URSS, dar și în partea superioară a primei pagini a ziarului "Internaționala Comunistă" scos de Comintern la Moscova în mai 1919.

Se pare că ziarul ar fi fost scos de către Blocul Muncitoresc-Țărănesc (B.M.-Ț.), despre care se publică mai multe informații și articole, între care și unul intitulat "Teroarea electorală. Alegeri libere pentru partidele burgheze, arestări, schingiuri pentru muncitori, țărani și simpatizanți ai B.M.-Ț.", precum și un apel al Comitetul Central al B.M.-Ț. "Către muncitorii din partidul socialist independent" și "Către muncitorimea din orașe și sate din România". Sunt inserate numeroase informații despre realizările clasei muncitoare din URSS ("O victorie istorică a uzinelor de tractoare din Stalingrad", de exemplu), un articol prezintă "Situția muncitorilor în URSS", iar altul redă pasaje întregi din ancheta ziaristului american Robert Telson despre "Creșterea copiilor în Rusia Sovietică".

Redacția și administrația se afla în București, pe Bd. Maria nr.8, iar girant responsabil e trecut un anume I. Atanasiu.

Am căutat în Catalogul colectiv românesc RoLiNest, dar nu am găsit publicația la nicio mare bibliotecă din România, el nu se află inclus nici în vol.V din *Publicații periodice românești (1931-1935)* și nici în *Istoria jurnalismului din România în date*.

Am fi bucuroși dacă alți cercetători, bibliotecari sau colecționari ne-ar putea semnala și alte numere din *România muncitorească*, și eventual ne-ar putea oferi date suplimentare despre aceasta.

• **Opinia națională**, an.22, nr.661, din 7 aprilie 2014: Inițiativa Centrului Român de Istoria Presei (C.R.I.P.) de a organiza *Tabăra de cercetare de la Șirineasa*, în perioada 21 iulie – 10 august a.c., a stârnit deja un interes deosebit. Revista Universității „Spiru Haret” din București, de

exemplu, reia, sub titlul „Istoria presei”, anunțul nostru din BIP nr.3, făcându-l cunoscut studenților acestei instituții universitare, îndeosebi a celor de la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării.

• **culturaarsmundi.ro**, revistă online de cultură, editată de Petre Cichirdan la Rm.Vâlcea, oferă posibilitatea citirii pe net a mai multor reviste culturale din Vâlcea, inclusiv a numerelor mai vechi din arhivă. E vorba de publicațiile: *Povestea vorbii 21*, *Cultura vâlceană*, *Seniorii*, *Forum*, *Cenaclul artelor 21*, *Mirajul Oltului*, *Buletin 2013 Cerc Informal “România: Grădina Maicii Domnului”*. Încă de la apariția primului număr din *Buletin de Istoria Presei*, am încheiat o colaborare inter-redacțională, astfel că revista noastră este postată gratuit pe site-ul respectiv și poate fi citită online număr de număr. La rândul nostru, vom semnala toate notițele, articolele sau fotografiile ce privesc istoria presei apărute în publicațiile găzduite de site-ul **culturaarsmundi.ro**.

• **redescoperaistoria.ro** este un site creat și administrat de Mihăiță Enache, absolvent al Facultății de Jurnalism și Științele Comunicării de la Universitatea “Spiru Haret” din București, fotograf la revista *Opinia națională* a universității respective, realizatorul mai multor site-uri și blog-uri de istorie militară și a transporturilor, autor a numeroase articole și fotografii în domeniu apărute în diverse publicații scrise sau online. El este și directorul revistei trimestriale *Redescoperă Istoria*, “publicație dedicată pasionaților de istorie și reenactment”, o creație online care abordează subiecte inedite și foarte interesante din trecutul

militar, însoțite de o mulțime de fotografii rare și spectaculoase.

• **issuu.com/deutschesfreikorps/docs/bip_nr.2 februarie 2014**. La această adresă poate fi accesat online nr.2 din februarie 2014 al *Buletinului de Istoria Presei*, în format PDF. Creația aparține, se pare, tot lui Mihăiță Enache, de care am scris anterior.

• **Seniorii** (Rm. Vâlcea), an.VI, nr.1 (8) februarie 2014. Revista editată de Forumul Râmnicului reproduce pe coperta II, la scară naturală, pagina întâi a *Buletinului de Istoria Presei* nr.1 ianuarie 2014. Iar în p.2 publică un grupaj de documente sub titlul “*Revistele samizdat ale elevului Constantin Poenaru, 1967-1971*”. Acesta cuprinde o fotografie a ziaristului C.Poenaru făcută în toamna lui 1970, la București, un desen cu acesta cântând la acordeon, desen făcut de Petre Cichirdan în ultima clasă de liceu, precum și un mixaj cu facsimile ale p.1 ale revistelor manuscrise *Universul*, nr.7, 2 noiembrie 1968, *Balenele*, nr.6, 1970, și *Ardealul*, nr.2, 29 noiembrie 1970.

• **Curierul Românesc – 185 de ani**. În primăvara aceasta se împlinesc 185 de ani de la apariția primei gazete în limba română, ce va ieși, cu unele întreruperi, timp de trei decenii în Țara Românească. Inițial, ziarul trebuia să se numească *Curierul Bucureștilor*. Primul număr a văzut lumina tiparului la 8/20 aprilie 1829, cu sprijinul substanțial al lui Dinicu Golescu și Ion Heliade-Rădulescu, iar ultimul – la 12 decembrie 1859. Acestei gazete I se va adăuga, la 1 iunie 1829, *Albina Românească*, scoasă de Gh.Asachi la Iași. *Curierul Românesc*, *Albina Românească* și *Gazeta de Transilvania* a lui G. Barițiu de la Brașov (12 martie 1938) pun bazele presei periodice românești.

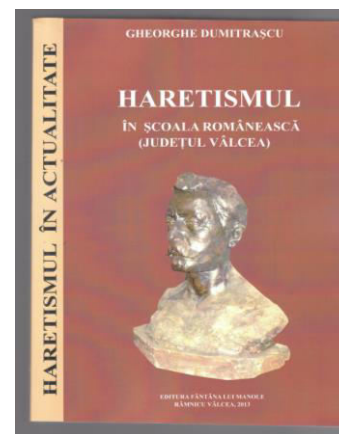

● **Memoria Oltului.** *Revistă de istorie și cultură a județului Olt* (director: Ion D. Tîlvănoiu), an.II, nr.6 (16), iunie 2013, publică la p.12-25 un bine documentat articol semnat Vasile Radian despre “N.T. Orășanu – martor al unirii din 1859”. E vorba de cunoscutul gazetar din secolul XIX, născut în 1833 la Craiova și mort la 25 iulie 1890 “în etate de 56 de ani”, cum scrie pe crucea de piatră din cimitirul satului Negreni-Olt unde a fost înmormântat, după ce și-a găsit sfârșitul pe moșia sa de aici, unde se retrăsese din tumultul Craiovei. Se reevaluează rolul său la Unirea din 1859, evocându-se și însemnările proprii din cartea *O pagină a vieții mele sau 22, 23 și 24 ianuarie 1859*, apărută în 1861 la Imprimeria Națională, ba chiar se reproduce începutul scrierii, cuvântul înainte, prologul și ziua întâi. Se menționează pseudonimele cu care semna N.T. Orășanu în numeroasele gazete umoristice, suspendate una după alta de autorități. Sub raport documentar e de reținut fotografia mormântului gazetarului, de la Negreni-Olt, pe care o reproducem și noi mai jos.

Dintr-un alt articol al lui Ion D. Tîlvănoiu “Gânduri de Ziua învățătorului” reținem capitoul “Publicații ale corpului didactic din Olt și Romaniți”, în care sunt descrise cele mai cunoscute gazete, precum: *Școala rurală* (23 iulie 1883 – 1 septembrie 1887), *Vorbe bune* (Balș, 1 septembrie 1904 – mai 1920, cu întreruperi), *Salba* (Slatina, 1908), *Zori de zi*, *Școala noastră*, *Școala Romanițului*. Este notată și lansarea în holul Teatrului Național din Caracal, la 29 mai 2013, a volumului *Publicații periodice din Olt și Romaniți* de Ion D. Tîlvănoiu și Floriana Tîlvănoiu. Se prezintă și cele trei volume ale *Bibliografiei revistei “Biserica Ortodoxă Română” (1879-2004)*, întocmită de Pr. Al. Stănciulescu-Bârda și Cristian Stănciulescu-Bârda.

● **Gh. Dumitrașcu, Haretismul în actualitate, vol.III Haretismul în școala românească (Județul Vâlcea), Ed. Fântâna lui Manole, Râmnicu-Vâlcea, 2013.** Volumul masiv, de 918 pagini, prezintă, pe larg principalele activități din învățământul vâlcean de la sfârșitul sec. XIX și începutul sec.XX, sub

impactul ideilor lui Spiru Haret. Însoțite de numeroase și sugestive tabele și facsimile după situații școlare și rapoarte ale revizorilor școlari etc., sunt abordate teme importante precum: orientări noi în legislația școlară (1878-1900), învățământul primar la sfârșitul sec. XIX (1897-1900), modernizarea învățământului primar (1901-1918), învățământul practic haretian (profesional, de meserii), învățământul preșcolar: grădinițele de copii, învățământul secundar (gimnazial) și liceal, învățământul particular și confesional, rolul sociocultural al cadrelor didactice în societatea românească (activitatea extrașcolară), școala și dascălii ei în marile evenimente istorice din primele două decenii ale sec.XX. Am fost curioși să vedem ce rol a jucat presa în școala vâlceană din primii ani ai sec.XX, ce publicații erau citite de către cadrele didactice la acea vreme. Astfel, dintr-un raport din 23 decembrie 1918 al învățătorului Ion Popescu referitor la starea bibliotecii din comuna Zătreni, după plecarea ocupanților nemți, aflăm că s-au ars și s-au furat “peste 600 de volume, în bună parte legate în pânză, plus colecțiile legate pe ani ale revistelor *Albina*, *Antialcoolismul*, *Jurnalul Societății Centrale Agricole*, *Șezătoarea sateanului*, *Revista învățătorilor și învățătoarelor* etc.”(p.740) Iar lecturile făcute la Casele de sfat și citire, înființate de unii învățători în cadrul activității extrașcolare, cuprind extrase din reviste precum *Albina* (“revistă enciclopedică populară”, apărută în 1897), *Răvașul poporului* (1907-1909), *Vorbe bune* (1904-1920), *Gazeta țaranului* (1918-), *Calendarul satelor*, *Vulturul* (1907-1915) etc. (p.770).

● **Depozit legal.** Miercuri 2 aprilie a.c. am fost și am depus la Biblioteca Națională a României – Serviciul Depozit legal câte 6 exemplare din primele trei numere (tipărite pe suport de hârtie) ale revistei noastre *Buletin de Istoria Presei* apărute în acest an. Ne-am achitat astfel de obligația impusă de Legea depozitului legal nr. 111/1995, republicată în noiembrie 2007.

La Muzeul Presei din Jimbolia: *Regatul de țiglă și cărămidă*

Muzeul Național din Kikinda, Serbia, în parteneriat cu Muzeul Presei "Sever Bocu" din Jimbolia și cu susținerea Primăriei orașului Jimbolia, a anunțat deschiderea expoziției "Regatul de țiglă și cărămidă" la Casa de Cultură din Jimbolia. Evenimentul a avut loc în data de 4 aprilie 2014, iar expoziția rămâne deschisă până în ziua de 3 mai a.c. Este expusă cea mai reprezentativă, diversă și bogată colecție provenind din Fabrica de țiglă și cărămidă Bohn din Jimbolia, devenită Ceramica, după naționalizare. Vizita la această expoziție are un ghidaj gratuit, cu o prezentare susținută de istoricul și autor al expoziției dl. Vladislav Vuĵin, arheolog din Kikinda. La deschiderea expoziției din orașul Jimbolia au fost prezenți doamna Lidija Milasinovic, directoarea Muzeului Național din Kikinda, ca și viceprimarul orașului Kikinda, dl. Svetislav Vukmirica, viceprimarul Daniel Gorgan al orașului Jimbolia și dl. Ștefan Mlesnița, directorul onorific al Muzeului Presei.

Pe lângă expoziția în sine, Muzeul Național din Kikinda a avut o prezentare pentru copii, de modelare a cărămidii și țiglei de dimensiuni mici, cu participarea copiilor.

Cei interesați de cei 100 de ani de existență a fabricii de țiglă și cărămidă Bohn vor putea afla date despre istoria familiei Bohn care a înființat întreprinderea respectivă. Evenimentul pune în lumină relațiile bune dintre țara învecinată și noi, ca și legătură culturală dintre Muzeul Național din Kikinda și Muzeul Presei „Sever Bocu” din Jimbolia care a facilitat organizarea acestei expoziții.

Bianca Raileanu

● **Revista română de istorie a presei**, an.VII, nr.2 (14) 2013: Am primit acest ultim număr al revistei editate de ARIP cu puține zile înainte de Congresul de la Galați. Ea mi-a fost trimisă, deși nu mai sunt membru al ARIP din acest an, în contul cotizației plătite anul trecut. Un număr interesant, alcătuit însă, zic eu, cu ochii la criticile mele cum că ARIP și revista sa acordă atenție aproape exclusiv universitarilor (cadre didactice, doctoranzi, masteranzi). Drept urmare, sunt publicați: Dan Dragoș Sichigea, prof. la Liceul "Mihail Kogălniceanu" din Constanța (*Evoluție sau regres cultural? Situația presei dobrogene între anii 1950 și 1960*), prof. Liviu Iulian Roman, de la Școala Gimnazială Păunești, jud.Vrancea (*Implicarea elitelor din Moldova în desființarea cenzurii*) și Paul Lăzărescu, ultimul supraviețuitor al ziarului țărănist *Dreptatea* (N. Carandino și Corneliu Coposu, colaboratori la "Dreptatea", 1944-1947). Foarte frumos, mai ales că în precedentele două numere nu și-a găsit locul niciun colaborator din afara "sistemului". În acest număr mai semnează: prof.univ.dr. Cseke Péter - *Scriitori maghiari în presa interbelică din România*, prof.univ.dr. Mihai D. Drăcin - *Presa economică românească din Transilvania și elita bancară națională (1873-1918)*, drd. Marius Mureșan, Valeriu Braniște, cenzurat. *Studiu de caz: ziarul "Dreptatea"*, lect.univ.dr. Georgiana Popescu - *Revista "Paralela 45" - între tradiția literară și provocările optzeciste*, lect.univ.dr. Mariana Tocioa, - *Revista "Peninsula Balcanică" - o radiografie a aromânilor în perioada interbelică*, drd. Flavia Topan - *Colaborarea lui Geo Bogza la revista "unu"*, drd. Carmen Țăgșorean - *Imaginea Anei Pauker în presa de la 1947*, conf.univ.dr. Ala Zavadschi - *Ironia în editorialele lui Constantin Tănase*. Sub genericul "Mărturie pentru mai târziu", sunt publicate opiniile unor oameni de televiziune binecunoscuți, precum Nicolae Melinescu, Cristian Țopescu și Sanda Țăranu. Sunt prezentate, de asemenea, mai multe cărți ale membrilor ARIP apărute anul trecut.

Director:

CONSTANTIN POENARU

Redacția: C. P. 5-50, 053020

București, 5 • tel. 0745/95.29.81

Adresa de contact online:

ccpoenaru@gmail.com